

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

Nr. 27/130 Prot.

Datë 04.10.2024

VENDIM

Nr. 1114, Datë 04.10.2024

“Për hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve në qarkun Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Z.	Denar BIBA	Kryetar
Znj.	Leida MATJA	Zv/Kryetar
Znj.	Rezana KONOMI	Anëtar
Znj.	Fatjola DELIJA	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 04.10.2024, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Për hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve në qarkun Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë.

Bazë ligjore: Neni 4, neni 24, shkronja d), neni 26 dhe neni 43, pika 1, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” (Ligji nr. 9121/2003).

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës, “Mbi procedurën e hetimit paraprak në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve në qarkun Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë”.

VËREN SE:

1. Komisioni i Konkurrencës, me anë të vendimit nr.1085, datë 14.06.2024, “Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve në qarkun Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë”, vendosi hapjen e hetimit paraprak në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve në qarkun Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë, për periudhën kohore nga 1 janar 2023 deri në 31 Maj 2024, për të vlerësuar nëse ka ose jo shenja të kufizimit të konkurrencës, sipas parashikimeve të ligjit nr. 9121/2003, si dhe raporti i hetimit

paraprak duhet të paraqitet në Komisionin e Konkurrencës jo më vonë se 3 (tre) muaj nga dita e çeljes së këtij hetimi.

2. Në vazhdim të procedurës, në zbatim të vendimit nr. 1085, datë 14.06.2024 të Komisionit të Konkurrencës, bazuar në nenet 35 dhe 36 të ligjit nr. 9121/2003 dhe Autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 27/16, datë 14.06.2024 "Autorizim për Inspektim", gjatë procedurës së hetimit paraprak u kryen 65 (gjashtëdhjetë e pesë) inspektime pranë ndërmarrjeve ushtrajnë veprimtari në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve në qarkun Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë, të cilat zotërojnë një pjesë të konsiderueshme të tregut.
3. Gjithashtu gjatë procedurës së hetimit paraprak, bazuar në nenin 34 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003, "Për mbrojtjen e konkurrencës", me qëllim identifikimin e saktë të ndërmarrjeve që ushtrajnë veprimtari në tregun objekt hetimi, është kërkuar informacion nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve dhe Instituti i Statistikave.
4. Përcaktimi i tregut përkatës është elementi kryesor i analizës së konkurrencës. Referuar nenit 3, pika 7, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës", si dhe Udhëzimit nr. 76, datë 07.04.2008 "Për përcaktimin e tregut përkatës", *"tregu përkatës përbëhet nga produktet që vlerësohen si të zëvendësueshme nga konsumatorët ose klientët e tjerë, për sa u përket karakteristikave, çmimit dhe funksionimit të tyre dhe që ofrohen ose kërkohen nga ndërmarrjet në një zonë gjeografike me kushte të njëjta konkurrence, zonë kjo e cila veçohet nga zonat e tjera kufizuese"*. Në zbatim të ligjit nr. 9121/2003, "Për mbrojtjen e konkurrencës", tregu përkatës përfshin tregun e produktit dhe tregun gjeografik.
5. Bazuar në vendimin e KK nr.1085, datë 14.06.2024, "Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve në qarkun Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë", tregu përkatës i produktit përfshin:
  - Import-eksportin e fruta perimeve;
  - Tregun e grumbullimit të fruta perimeve;
  - Tregun e shitjes me shumicë të fruta perimeve.
6. Analiza e këtyre tregjeve bëhet e domosdoshme pasi, ndërmarrjet më të mëdha në tregun në tregun e grumbullimit janë importues dhe eksportues dhe çdo shtrembërim i konkurrencës në tregu jep efekte të drejtpërdrejta në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë, transmetohet tek deri tek konsumatori përfundimtar.
7. Referuar VKK nr. 1085, datë 14.06.2024, si më sipër, treg përkatës gjeografik do të konsiderohet qarku Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë.
8. Perimet përbëjnë një nga nën sektorët më produktivë dhe të rëndësishëm të bujqësisë Shqiptare, me mundësi të mira të rritjes së tregut të brendshëm dhe atij për eksport. Sipas të dhënave të INSTAT për vitin 2022, rezulton se qarqet më të mëdha për

prodhimin e perimeve në sera janë qarku i Fierit, Beratit dhe Tiranës, ndërsa për prodhimin e frutave janë qarku i Korcës dhe Elbasanit. Këto janë qytetet të cilat kanë peshën më të madhe të prodhimit në vendin tonë.

9. Nga struktura e tregut konstatohet se ky treg ka shumë nivele tregtimi: Fermerët/prodhuesit; Importuesit dhe eksportuesit e frutave dhe perimeve; Pikat e grumbullimit; Shitësit me shumicë (Tregjet Agrorshqimore me Shumicë); Shitësit me pakicë.
10. Nga të dhënat e administruara nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, vërehet se qarku me i madh për nga numri grumbulluesve dhe për nga xhiro për vitin 2022 është qarku i Fierit me 53.5% të totalit të xhiros së realizuar në të gjithë Shqipërinë, e ndjekur nga qarku i Tiranës me 24% dhe qarku i Beratit me rreth 10%. Në këto të dhëna janë paraqitur edhe grumbulluesit të cilët realizojnë importe dhe eksporte.
11. Bazuar në të dhënat e administruara nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave, janë identifikuar ndërmarrjet importuese dhe eksportuese, por janë marrë në analizë vetëm ndërmarrjet të cilat kanë një pjesë mbi 5% në raport me sasinë totale të importuar dhe eksportuar të fruta perimeve për periudhën janar 2023 – shkurt 2024.
12. Nga inspektimet e realizuara gjatë procedurës së hetimit paraprak rezulton se:
  - Tregu i grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve, ndër të tjera ka problematika sa i përket: ekonomisë informale dhe integritimit vertikal pasi grumbulluesit mund të zotërojnë edhe vetë sera. Duke qenë se tregu i prodhimit, grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta perimeve është i përbërë nga shumë nivele tregtimi, çmimet nga fermeri te konsumatori përfundimtar rezultojnë shumë të larta për konsumatorin fundor (marzhe deri në 50% në qarqet e monitoruara) megjithëse çmimi final i produkteve në tregun e pakicës ndikohet nga *firo*t (humbjet) dhe jetëgjatësia e produktit në raft;
  - Ndërmarrjet të cilat operojnë në tregun e grumbullimit janë të përqendruara në qarkun e Tiranës, Fierit, Beratit dhe Korcës. Nisur nga pozita gjeografike dhe largësia ndërmjet ndërmarrjeve një pjesë e këtyre ndërmarrjeve kanë të njëjtën zyrë kontabiliteti për mbajtjen e të dhënave ekonomike;
  - Gjatë periudhës nën hetim është vënë re se ndërmarrjet grumbulluese kanë aplikuar çmime të përafërta të blerjes së këtyre produkteve nga fermerët vendas;
  - Për shkak të ekonomisë informale, fermeret dhe grumbulluesit punojnë pa kontrata, pa fatura, pa mbështetje financiare. Grumbulluesit nuk shlyejnë detyrimet e prapambetura. Thuajse të gjitha pikat e grumbullimit operojnë pa kontratë me fermerët, duke i ekspozuar këta të fundit përballë rreziqeve, që një produkt bujqësor ta shesin me humbje. Për fermerët kjo situatë, pa çmime dhe në shumë raste edhe pa faturë, e ka deformuar tregun, duke sjellë çmime abusive.

13. Sa më sipër, referuar strukturës së tregut, integritimit vertikal, sjelljes së ndërmarrjeve grumbulluese dhe diferencave të mëdha në zinxhirin e vlerës së produktit nga prodhuesit, grumbulluesit, shitësit me shumicë deri tek konsumatori fundor, mund të jemi para një sjellje antikonkurrese si pasojë e marrëveshjeve dhe/ose praktikave të bashkërenduara ndërmjet dy ose më shumë ndërmarrjeve që operojnë në tregun e grumbullimit dhe shitjes më shumicë të fruta-perimeve, në kuptim të nenit 4 të ligjit nr. 9121 datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 4, nenin 24, shkronja d) dhe nenin 43, pika 1, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”,

VENDOSI:

- I. Hapjen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e grumbullimit dhe shitjes me shumicë të fruta-perimeve në qarkun Tiranë, Elbasan, Berat, Fier dhe Korçë.
- II. Hetimi i thelluar do të përfshijë periudhën kohore nga 1 janar 2023- 30 Shtator 2024.
- III. Raporti i hetimit të thelluar duhet të paraqitet në Komisionin e Konkurrencës jo më vonë se 6 (gjashtë) muaj nga marrja e këtij vendimi.
- IV. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi dhe njoftimin e palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Leida MATJA

Zv/Kryetar

Rezana KONOMI

Anëtar

Fatjola DELIJA

Anëtar

